

SOCIÁLNÍ FUNGOVÁNÍ A ORGANIZACE APLIKOVANÉHO PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

Naděžda FIBICHOVÁ

Pedagogický výzkum, Praha

Oprávněnost aplikovaného pedagogického výzkumu v současné praxi a potřeba jeho napojení na co nejširší pole zájemců o poznání, které výzkum nabízí. Utváření sociálních vazeb aplikovaného výzkumu, čelících jeho izolaci a samoučelnosti na jedné straně, formulace jeho úkolů a využití výsledků školskými pracovníky a zainteresovanou veřejností ve školské praxi na straně druhé. Konsekvence pro organizaci výzkumu, zahrnující zpětnou vazbu mezi výzkumem a společenskou praxí.

Tři objekty subjektů, zainteresovaných na výzkumných výsledcích a jejich tvorbě: ústřední orgány (tvořící vzdělávací politiku), učitelské a veřejné aktivity (zajímající se o pedagogické experimentování) a věda (těžící z procesů a výsledků aplikací na školskou oblast). Nové subjekty a mechanismy, typické pro občanskou společnost a vstupující do návazností současných výzkumných prací na transformaci vzdělávací politiky a školství a na rozhodování vládních a politických orgánů. Funkce zájmových složek a nestátních uskupení, profesních svazů apod. ve struktuře rozhodování ve školství vůbec a v regulaci aplikovaného pedagogického výzkumu zvláště, mechanismy veřejné kontroly výzkumu jako nástroje inovací praxe, zvyšování její kvality a účinnosti.

Problematika současného resortního školského výzkumu, rozvíjeného v rámci ústředně vyhlášených projektových programů jako potenciálu rozvoje školské politiky a praxe. Roztříštěnost a nevyužitelnost množství témat, v minulých letech nesourodě a někdy nekvalifikovaně formulovaných ústřední školskou administrativou na jedné straně a úroveň subjektivní připravenosti úředních zadavatelů využít odevzdaných výzkumných zpráv. Otázka

mechanismů posuzování, využití a zhodnocení využití projektů v poměru k jejich finanční nákladnosti. Absence veřejné kontroly, soutěže a širšího zpřístupnění programů. Potřeba aplikace principů občanské společnosti, omezení státního centralismu v podobě výhradního rozhodování ústřední byrokracií a potřeba pluralitního zastoupení dalších subjektů ve správě a rozhodování o resortním aplikovaném pedagogickém výzkumu.

Institucionální problematika výzkumu a právní formy institucí. Kritika velkých nákladných výzkumných center, vzniklých v minulé době, všestranně závislých na vládní administrativě a vymykajících se dodnes veřejné kontrole. Fungování malých autonomních a pohyblivých výzkumných jednotek, pracujících v konkurenčním prostředí pro konkrétní účel, samostatně či fungujících v různých vazbách na rozmanité instituce a orgány.

III. VÝZKUMY A KONTROLA V OBLASTI VZDELÁVÁNÍ